

přísaha (§ 377 civ. s. ř.). Vypovídá-li tudíž strana pod přísahou křivě, dopouští se tím rovněž zločinu podvodu dle § 199 lit. a) tr. z.

IV. O trestání křivé přísahy a křivé výpovědi viz čl. Podvod.

V. Osnova nového trestního zákona jedná podobně jako novější zákony o křivé přísaze a o nepřisežné křivé výpovědi jako o zvláštních samostatných deliktech a odstraňuje tím nesnáze, jež dle platného práva povstávají při použití povšechných známek podvodu na křivou přísahu a křivou výpověď. Úmyslná křivá přísaha (vyjmouc křivou přísahu manifestační) je zločinem, úmyslná neb zaviněná křivá výpověď před soudem a podobně i zaviněná křivá přísaha je přečinem; zločinem je křivá výpověď jen tehda, byla-li učiněna v trestní věci v neprospěch obviněného aneb za tím účelem, aby někdo na svém jmění škodu vzal a škoda 1000 zl. přesahuje (§§ 165, 166, 168, 169, 174). Křivé soudní výpovědi je na roveň postavena křivá výpověď učiněná před úřadem, jenž povolán je rozhodovati v záležitostech o sporných nárocích soukromoprávních (§ 167). Křivá výpověď učiněná v jiných záležitostech neb před jinými úřady tresce se co přestupek (§ 432). Křivá soudní výpověď stane se však beztrestnou, když ji vinník odvolá před rozhodnutím o věci, ve které byla učiněna, a dříve, než z ní pošle škoda pro jiného a dále dříve, než křivost jeho výpovědi vyjde na jevo aneb pátrání po tom proti němu budou zavedena (§ 171).

Přísaha vyjevovací čili manifestační (juramentum manifestationis, Offenbarungseid).

I. Pojem.

V římském právu bylo věřitelům pozůstalostním, odkazovníkům a fideikomisářům dovoleno žádati na dědici za příčinou zjištění podstaty pozůstalostní, by stav jmění pozůstalostního přisežně dotvrdil, když osoby zmíněné se domnívaly, že zůstavitel více jmění zanechal, než v inventáři bylo uvedeno (Justinian l. 22 § 10 C. de jure del. 6, 30). Tato přísaha byla dále připuštěna, když někdo byl povinen jednotlivé kusy svého jmění vydati, jako ku př. dlužník v řízení exekučním a konkursním. Zavázaný tu přísahal, že jiného jmění, než jím samým udaného ani nenabyl ani nescizil. Podobné předpisy, byť i valně pozměněné, obsahoval josefinský i západohaličský soudní řád a obsahuje je i uv. zák. k novému soudnímu řádu, pokud se týče řád exekuční.

II. Případy manifestace.

A. Řízení sporné: Čl. XLII. uv. z. k novému soudnímu řádu dopouští (podobně jako již Josefinský soudní řád v 21. kapitole §§ 219, 220) ve dvou případech toho možnost, by někdo k žalobě byl rozsudkem odsouzen k vykonání přísahy manifestační.

Případy ty jsou:

1. Když někdo dle předpisů práva občanského (v čemž zahrnut nejen o. z. o., nýbrž i právo obchodní a směnečné, jakož i předpisy soukromoprávní v jiných zákonech obsažené, čl. XXX. uv. z. k s. ř.) je povinen jmění neb dluhy udati. Sem spadá zejména případ, kde ten, komu pozůstalost byla odevzdaná, je povinen vydati pozůstalost zcela neb z části tomu, kdo vykázal žalobu lepší aneb aspoň stejné právo dědické § 823 o. z. o.

2. Když někdo patrně ví o zamlčení neb zatajení jmění nějakého. Žalobce pak jest ten, kdo má soukromoprávní zájem na tom, by jmění neb stav dluhů byl vypátrán.

Rozsudek o žalobě vyneseny zní, by žalovaný předložil seznam jmění neb dluhů, udal, co je mu známo o tomto jmění neb o těchto dlužích, pokud se týče, co je mu známo o zamlčení neb zatajení jmění nějakého a by přísahal, že jeho udaje jsou správné a úplné. Doba k vykonání přísahy manifestační vyměřena buď v rozsudku s patřičným zřetelem k osobním poměrům zavázaného, a budiž zejména k tomu přihlíženo, by tím nevzešla odsouzenému překážka, by v pravý čas provedl práce polní (setbu, žne etc.) (§ 409 odst. 2 civ. s. ř.).

Se žalobou na udání aktiv a passiv (případ pod č. 1 dotčený) kumulovati lze žalobu o vydání toho, co žalovaný je žalobci povinen z právního poměru, který je základem žaloby prv řečené. Odchylka z § 226 c. ř. s. (že totiž žaloba obsahovati musí určité petitum) je tu ta, že žalobce může v žalobě prozatím jen povšechně plnění žádati, vyhrazuje sobě přesné určení petita, až přísaha manifestační bude vykonána (čl. XLII. uv. z. k civ. s. ř.).

B. Řízení konkursní.

1. Po vyhlášení konkursu: Kridatář je povinen vlastnoručně podepsati seznam jmění a dluhů a přisezně potvrditi, že v udaném stavu aktiv nic nezamlčel a ve stavu passiv nic nepřimyslí (§ 96 al. 2 konk. ř.). K přísaze takové nejsou však povinni v konkursu pozůstalosti dědicové, kteří se výmínečně přihlásili, poněvadž nejsou dlužníky, ježto za dluhy neručí (rozh. ze dne 12. října 1871 č. 12.102, časop. »Právník«, 71, str. 847), rovněž ne kridatář cizinci, byl-li na jeho nemovitosti zde v tuzemsku ležící zvláštní konkurs uvalen, ježto řízení konkursní se nevztahuje na veškeré jeho jmění, nýbrž jen na tyto nemovitosti (rozh. ze dne 29. března 1876 č. 3838, sb. č. 6080). Byla-li aktiva inventářem zjištěna, nařídí konkursní komisař kridatáři vykonání přísahy, žádá-li za to správce podstaty neb jen jediný věřitel, a nařídí k tomu konci stání, ke kterému přizve věřitele v místě přítomné. Při tomto stání vykoná pak kridatář, opraviv nebo doplniv snad dříve seznam jmění a dluhů, přísahu v § 96 naznačenou. Kridatář během 3 dnů může žádati za rozhodnutí konkursního soudu o rozkazu konkursního komisaře, by přísahu složil. Proti tomuto rozhodnutí další opravný prostředek je vyloučen (§ 97 konk. ř.).

Zdráhal-li by se kridatář složit přísahu řečenou, může být vzat do vazby. Byl-li konkurs zrušen, nelze nutiti dlužníka ku složení přísahy manifestační a to ani tehda ne, když byl konkurs zrušen pro nedostatek jmění (rozh. ze dne 28. února 1872 č. 1895 sb. »Gl. U.« č. 4496 a rozh. ze dne 26. srpna 1873 č. 8521 sb. »Gl. U.« č. 5059).

2. V řízení uhražovacím: Nebylo-li návrhu na uvalení konkursu dáno místa pro nepatrnost jmění dlužníkem udaného, může každý věřitel žádati, by soud donutil dlužníka k přísaze, že ze svého jmění ničeho nezamlčel. I dlužníka, který udá, že nemá žádného jmění, lze k přísaze této přidržeti (rozh. ze dne 2. srpna 1870 č. 9117, sb. 3841).

S odporem setkalo se rozh. ze dne 22. ledna 1873 č. 516, sb. 4849, které prohlásilo, že ku složení této přísahy lze jen toho dlužníka přinutiti, který se dostavil k nařízenému stání uhražovacímu. Právem bylo na to poukázáno, že patrně nebylo intencí zákona, by renitentní dlužník, který se ku stání nedostaví, tudíž každé sdělení o svém jmění odepře, byl od přísahy osvobozen, kdežto dlužník, který se aspoň pokusí naléhajícím na něho věřitelům jakýsi přehled svého jmění podati, by měl býti k přísaze

donucován. Doložiti ještě sluší, že předpisy řádu konkursního nebyly dotknuty novými zákony processními (srj. zejména čl. VII. uv. z k jur. nor.).

C) Řízení exekuční.

V řízení exekučním má přísaha manifestační místo ve dvou případech a sice:

1. Když věci, pro jejichž vydání nebo plnění se vede exekuce, se u exekuta nenaleznou, má tento pod přísahou udati, kde se věci nalézají, aneb potvrditi, že jich ani v držení nemá aniž ví, kde se nalézají.

2. Zůstal-li výkon exekuce pro pohledávky peněžné bezvýsledným, poněvadž exekut žádných věcí nemá, na něž by se exekuce vésti mohla aneb naleznou se u něho jen věci, které mají buď nepatrnou hodnotu aneb k nimž již jiní věřitelé nabyli práva zástavního aneb na něž si nárok činí osoby třetí, tu předloží exekut seznam svého jmění, udejž místo, kde se jednotlivé kusy majetku nalézají, označ, pokud jde o pohledávky, jich důvod a prostředky průvodní a přísahej, že udaje jeho jsou správné a úplné, a že nic ze svého jmění vědomě nezamlčel. Ostatně může soud exekuční pojmouti do přísahy manifestační ještě jiné okolnosti, jež v konkrétním případě by asi vésti mohly k vypátrání věcí, jež vydati sluší (ad 1) aneb na něž by exekuci vésti bylo možno (případ ad 2). Usnesení, jímž se složení přísahy manifestační nařizuje, může soud učiniti jen k návrhu exekventa a po předchozím slyšení exekuta (§ 47 ex. ř.). Usnesení tomuto může exekut v 8 dnech rekusem odporovati (§ 65 ex. ř.) a nesmí býti přísaha dříve vykonána, pokud usnesení moci právní nenabylo (§ 47 ex. ř.). Stání k vykonání přísahy manifestační budiž přibitím na soudní desku veřejně oznámeno. Výpověď a složení přísahy děje se veřejně. Nedostaví-li se exekut ke stání aneb dostaviv se, zdráhá se vypovídati a přísahu složiti, budiž k návrhu exekventa vzat do vazby (§ 48 ex. ř.). Vazba je tu exekucí ad factum prae-standum (§ 360 nn. ex. ř.). Z toho plyne, že končí složením výpovědi a přísahy, a že dále vězněný exekut každou chvíli může u okresního soudu místa vazby návrh učiniti, by k přísežné výpovědi byl připuštěn. Návrhu takovému dlužno beze všeho dalšího řízení (tedy zejména bez předchozího slyšení exekventa) tím způsobem vyhověti, že se položí stání k přísežné výpovědi. Stání položeno buď pak na dobu co nejkratší. Vazba nesmí trvati celkem déle 6 měsíců. Tomu rozuměti sluší takto: K vynucení přísežné výpovědi smí v jednotlivém trestním opatření býti vazba vyměřena nejdéle dvěma měsíci (§ 361 ex. ř.). Uplyne-li doba vazby v trestním opatření vyslovená, budiž exekut z povinnosti úřední z vazby propuštěn. V každém opatření trestním budiž pak exekutu určena opětná lhůta ku složení přísežné výpovědi a zároveň mu budiž oznámeno, jakého trvání vazba by byla na něho opětně uvalena, kdyby i na dále se vzpíral výpověď a přísahu složiti. Výkon další vazby, již bylo takto pohroženo, děje se jen k návrhu exekventa (§ 354 ex. ř.), který však návrh takový nesmí učiniti před vypršením lhůty exekutu k složení přísežné výpovědi opětně vyměřené (§§ 48, 361, 354 ex. ř. a zodpovězení otázek min. spr. [nař. min. spr. ze dne 3. prosince 1897 č. 25.801]).

K opěťování přísahy manifestační dojde v případě shora pod č. 1 uvedeném k návrhu exekventa, když osvědčí (§ 274 c. ř. s.), že exekut věci, které je povinen vydati, v držení má aneb o nich ví, a v případě pod č. 2 zmíněném jen tehda (byť i jiný věřitel návrh na složení přísahy manifestační učinil), když se osvědčí, že exekut později jmění nabyt. Stej-

ného osvědčení třeba též, má-li býti na exekuta, který odbyl si již vazbu šestiměsíční, opětne vazba uvalena za příčinou vynucení přísežné výpovědi o stavu jeho jmění (§ 49 ex. ř.).

Příslušenství (Pertinence).

I. Pojem.

Občanský zákoník označuje jakožto příslušenství to, co uvedeno jest s jistou věcí v trvalé spojení. Tím však není pojem »příslušenství« vyčerpán, neboť definice tato jest spíše vysvětlením pojmu příslušenství v nejširším slova smyslu a proto počítá § 294 o. o. z. k příslušenství v nejširším slova smyslu i přírůstek. V užším slova smyslu rozumí se však příslušenstvím všechny ony vedlejší věci, bez nichž nelze hlavní věci užívati, nebo jež po zákonu nebo po vůli vlastníkovi určeny jsou k trvalé potřebě věci hlavní.

Již dle rozlišování na věci hlavní a vedlejší možno souditi, že nemusí nutně příslušenství býti vždycky integrující částí věci hlavní; v tom zračí se povaha příslušenství jisté věci,

1. že věc ta určena jest ku potřebě věci jiné (hlavní věci),
2. že záměrné toho určení jest trvalým a nikoli přechodným,
3. vlastník uváděje ve spojení věci vedlejší s věcí hlavní neměl úmyslu po případě zase je oddělit, nýbrž úmyslem jeho bylo uvésti věc vedlejší k trvalé potřebě věci hlavní.

Okolnost, zda spojení věci vedlejší s věcí hlavní provedeno bylo rovnoprávně, nemá na pojmem příslušenství vlivu (Nippel), neboť § 294 o. o. z. toliko o vlastníku věci hlavní mluví a pomíjí přirozeně jako věc samozřejmou otázku, zda vlastník musí míti vlastnické právo i k věci vedlejší.

II. Příslušenství věcí nemovitých.

Občanský zákoník nečiní rozdílu mezi příslušenstvím při pozemcích a usedlostech a při budovách. Co do příslušenství při usedlosti viz čl. »Fundus instructus«.

Co se týče příslušenství budov, náleží sem:

1. vše, co se zbuduje na půdě v tom úmyslu, aby dotýčný předmět trvale tam zůstal, tedy domy, jiné budovy s prostorem vzduchovým, kolmo nad pozemkem;

2. vše, co s budovou v zemi jest upevněno t. j. co do země zapáno nebo zazděno jest, t. j. všecko, co do stěny jest zaděláno, přibito. § 297 o. o. z. uvádí na vysvětlenou několik takových předmětů, jako: kádě na vaření piva, kotle na pálenku, zadělané závory, okovy studniční, provazy, řetězy, hasičské náčiní. Ustanovení § 297 o. o. z. zavdalo však podnět k četným kontroverším a i praxe kolísá, ježto nejsou patrně příslušenstvím všechny předměty s budovou spojené, které do země, do zdi zatlučeny, zabity jsou, nýbrž dle nařízení § 294 o. o. z. jen potud, pokud buďto po zákonu nebo po vůli vlastníkovi určeny byly k trvalé potřebě věci hlavní nebo nelze-li bez nich věci hlavní užívati. Z toho plyne, že věci, které se týkají jen zaměstnání nebo živnosti držitelovy a tudíž jen dočasně a jen potud mají být užívány, pokud držitel dotýčného stavení užívá, nejsou po právu příslušenstvím; tak ku př. stroje, které pachtěří jisté reality zavede na tuto realitu. Ani označení »budova tovární« nemůže býti důvodem, aby se stroje v ní umístěné pokládaly za její příslušenství (rozh. ze dne 14. listopadu 1871 č. 13431, sb. č. 4316) a to ani ten-